

Csata után — kiegyezés

Az egyetemi épületekben (ezután is) oktatnak

A „jogászok kontra rektor perben” (Délmagyarország, szeptember 27., 28.), mely az újonnan megvásárolt egyetemi épület (Rákóczi téri volt pártház) helyiségeinek használatáról támadt, megnyugtató megoldás született tegnap. Még a csütörtöki egyetemi tanácsülésen — amelyet Csákány Béla rektor félbeszakadt sportmérkőzéshez hasonlított tegnap reggel a szegedi rádióban, kilátásba helyezve egy második félidőt — leszállították az egyetem vezetője által képviselt helyosztási koncepciót. A második félidőt már tegnap délelőtt lejátszották; az egyetem vezetői (rektor és dékánok) megállapodásra jutottak, amellyel megvalósulhatnak a figyelemre méltó sztrájkjal (szerda) is nyomtatékosított jogi kari kiválmak — meg a rektor-nak a tantermek szaporítását célzó tervei is.

Mindezt Csákány Bélától tudtam meg, aki ezúton, és már most elnézést kér az egyetemi tanács tagjaitól, amiért minderről az újságból fognak értesülni. Természetesen csak akkor lép életbe a megállapodás, ha a nagytekinélyű tanács majd jóváhagyja.

Lássuk most már, hogyan

sikerült az ellentétes érdekeket képviselő feleknek kiegyezni: a Rákóczi téri épületbe — az eredeti tervek szerint — a nyelvoktatást és a jogi oktatást végző egyetemi részlegek költöznek, s nem a gazdasági hivatal (rektor—jogi kar 0:1). A volt Irinyi kollégiumba sem költözik a gazdasági igazgatóság, hanem, marad a helyén, mert az Irinyiben is oktatási célokat szolgáló termeket alakítanak ki, miként Csákány Béla akarta (rektor—jogi kar 1:1, irnánk, de ez már nem igazán ugyanaz a játék).

Igy utólag barátságos mérkőzésnek is titulálhatnánk, ami a héten lezajlott, ám hogy mégis komoly csata volt, egyebek mellett az is bizonyítja, hogy van aldozat. Az egyetemi könyvtár. Ha ugyanis a gazdasági hivatal elköltöztet volna a jelenlegi helyéről, a Dugonics téri központi épületben egy teljes szinttel bővíthetett volna a mostani termet már rég kinőtt könyvtár. Ambátor a türellem talán helyet terem: jó egy esztendő múlva, amikor a volt Irinyi újabb részlegei készülnek el, költözhethet a hivatal is, és terjeszkedhet a könyvtár is...

S. E.

Patikában a Béres-csepp Plusz

A Béres-csepp Plusz gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású termék forgalomba hozatali engedélyt pénteken kiadta az Országos Gyógyszerészeti Intézet. Ez azt jelenti, hogy a szer kapható lesz gyógyszerárakban és Fitoléka-szaküzletekben. A hír hallatára Szép Sándor, a Béres Rész-

vénytársaság igazgatója elmondta: várhatóan keddre kerülhet üzletbe a Béres-csepp Plusz. Bár, mintegy 80 ezer darab elkészült, azonban a csomagolást csak az utóbbi napokban tudták megoldani. A szert rendkívüli műszakban ezen a hétvégén is gyártani fogják. A 30 milliliteres üvegcsé 140 forintba kerül.

Zalai utó-utórezgések

Terjedelmes reflexió érkezett Zalaegerszegről a lapunk szeptember 22-i számában megjelent „Személyekre vagy pártokra?” című írásunkra, amelyben többek közt — a zalaegerszegi időközi képviselőválasztásakor a helyszínen szerzett benyomásai, tapasztalatai alapján — a Zala megyei politikai eseményeket és az ezek következtében kialakult helyzetet ismertette, s csemegette munkatársunk, Sandi István. Győrfi István — a választáson indult három képviselőjelölt egyike — írásából kiderül, hogy cikkünk szerzője is némiképp áldozata lett a választási propagandaharcnak; annak a ténynek, hogy Magyarországon még kialakulatlanok a korteskedés formái, szabályai. A Zalaegerszegen szeptember 5-én megjelent „Vizválasztó” című ellenzéki újságból ugyanis — jóhiszeműen — olyan, ott megjelent, Győrfi Istvánra vonatkozó adatokat vett át, amelyek később hamisnak bizonyultak. Az alábbiakban helyesbítjük a „Népért Nemzetért Választási Szövetség” zalaegerszegi képviselőjelöltje életútjának főbb állomásaira vonatkozó adatokat.

Győrfi István 1970-ben víz- és gázvezeték-szerelő szakmát szerezve érettségizett az építőipari szakközépiskolában. 1974 óta újságíró, 1989 január elseje óta a Zalai Hírlap főszerkesztő-helyettese. Fízett párt-funkcionárius — a részben átvett cikk állításával ellentétben — soha nem volt, választott párttisztvisége 1988. óta van; ekkor lett a megyei

figyelmi bizottság tagja. Az 1989 nyarán lezajlott megyei reform-pártértekezleten az MSZMP Zala megyei egyeztető bizottsága elnökének választották. Az MSZMP Politikai Főiskoláját 1987-ben végezte el. Győrfi István pontosította a saját választási „hadjárata” fordított pénzösszeget is; közlése szerint „ez az összeg nem éri el a 200 ezer forintot”.

Indul a pénz vándorútra...

Bokros Lajosnak, a Magyar Nemzeti Bank ügyvezető igazgatójának előadásával kezdődött meg tegnap, pénteken délelőtt Szegeden, a Forrás Gyógyászalóban a Dél-alföldi Közgazdasági Napok rendezvényesorozat. A Magyar Közgazdasági Társaság Bács-Kiskun, Békés, Szolnok és Csongrád megyei szervezeteinek meghívására közgazdászok tanácskoznak — főleg pénzügypolitikai kérdésekről — két napig. A konzultációk ma, szombaton fejeződnek be.

Sajátos pénzügyi „szemüveg” keresztül látta a mai gazdaságpolitikát Bokros Lajos. A monetáris politika eszközei és lehetőségei című előadásában. Nem rejtette véka alá azt a meggyőződését, miszerint a jelenlegi körülmények között — stabil külgazdasági hiány, költségvetési túlköltekezés — a monetáris politika belesúszhat a bűnbak szerepkörébe. Strukturális és intézményi reformokra van ugyanis szükség ahhoz, hogy a pénzügyi kormányzat esz-

Mi a különbség visszahívás és lemondatás között?

A Fidesz és az SZDSZ válasza

A Délmagyarország szeptember 27-i számában „A bizalmat az veheti vissza, aki adta” címmel megjelent írás több téves, félreérthető, illetve félreértésre lehetőséget adó megállapítást tartalmaz. Ezért szükségesnek tartjuk az alábbi tisztázást.

1. A nyilatkozatban az olvasható, hogy „efféle állampolgári kezdeményezések esetében az 1983 óta érvényben levő választási törvényt kell alapul venni”, illetve, hogy „valamennyi tanács-tag együttes lemondatása helyett az egyénenkénti visszahívás a járható út, a törvény és a kezdeményezők szemszögéből”.

Ezzel szemben a helyzet az, hogy az említett törvényben „lemondatásról” nem is esik szó, arról, annak feltételeiről stb. a törvény nem rendelkezik, következésképpen az adott esetben (lemondatásról lévén szó) az említett törvényt nem is lehet alapul venni. A törvény vagy pontosabban a törvényalkotók „szemszögéből” természetesen — a sztalista gondolkodásnak megfelelően — fel sem merült, hogy az egész testület is lehet alkalmatlan, s hogy egy kollektívának is lehet „jelkiismerete”, amely szerint le kell mondania, ha alkalmatlanságát felismeri, illetve azt vele valaki felismerteti.

Mivel esetünkben pontosan erről van szó, tehát az egész testület alkalmatlanságáról, ezért az egyénenkénti visszahívás nem, hogy nem felel meg, hanem kifejezetten ellentmond a mi „szemszögünk” való helyzetértékelésnek.

2. „Hogy mennyire felel meg a tanács-tag, vagy mennyire nem, azt minden egyes tanács-tag választóinak kellene eldönteniük...” — olvasható a cikkben.

Mivel ez a mondat feltételes módban áll, ezért nyelvi és logikailag megengedi azt a lehetőséget is, hogy a megfelelő dolgában maga a tanács-tag döntsön. A magunk részéről ezt kifejezetten hangsúlyozni kívánjuk, mert éppen ez fejezi ki a lemondatás lényegét.

3. Az előbb idézett félmondat folytatása pedig így szól: „... kellene eldönteniük, s nem az egész testü-

let alkalmasságát megkérdőjelező, alkalmilag egybe-egyhány vagy akár kétszer annyi résztvevőnek.”

Véleményünk szerint bárkinek jogában áll megállapításokat tenni akár az egyes tanács-tagok, akár az egész tanács testület alkalmatlanságáról. Ez természetesen nem „döntés” — abban az értelemben, hogy a tanács-tagok mandátumának érvényességét érintené. De ilyen kompetencia igényével a Fidesz és a Szabad Demokraták Szövetsége által szervezett fórum nem is lépett fel. Jogunkban áll viszont — s a jogunkkal élünk — a tanács-tagokat mérlegelésre, döntésre felszólítani. Egy ilyen felszólítás érvénye pedig független attól, hogy az alkalmi fórumon hányan voltak jelen, vagy hányan szavaztak: hetvenegyhányan, a választók tíz százaléka, vagy akár fele — hiszen, ha a felszólítást akár csak egyetlen ember tenné, elvileg ugyanolyan érvényű: ugyanúgy hatásos is lehet, kiválthatja az önvizsgálatot.

Az ügyben aláírásgyűjtést nem is azért kezdeményeztünk, hogy felszólításunkat sok aláírással „érvényesebbé” tegyük. Hanem azért, mert a lemondatás logikája szerint — azokban az országokban, ahol ezzel az eszközzel élni szoktak — a lemondást a közvélemény aktuális vagy várható (!) nyomása váltja ki, s akciónak ezt kívánjuk érzékelhetőbbé, ha úgy tetszik: kelendő időben észlelhetővé tenni.

(Az akciót illetően fel kívánjuk hívni a figyelmet, hogy két különböző ívre gyűjtünk aláírásokat: az egyik íven a lemondatás szándékához lehet csatlakozni, a másikon megerősíteni, támogatni a jelenlegi testületet.)

Végül két megjegyzés: 1. A rendezvény célja nem a tanács lemondatása volt — különösen nem olyan politikai okokból, melyekre Csonka István tanácselnök a Déli Videóújságnak adott interjújában utalt. Az előterjesztésben nem is szerepelt a lemondatásra szóló felhívás. Sőt, az hangzott el, hogy „nincs rá garancia,

hogy lemondása után a testület helyére egy jobbat tudunk választani”. Vagyis, a tanács alkalmatlanságából az előadó szerint nem következett, hogy a testületet le kell mondatni. Csak az, hogy a kérdést nem lehet megkerülni — erkölcsi megfontolások miatt. De a szervezők szándéka nem a lemondatásra, hanem az önkormányzati kollégium létrehozására irányult. 2. A szeptember 25-i rendezvény nem „ellenzéki” fórum volt, ahogyan azt pl. a Magyar Nemzet és a Déli Videóújság aposztrofálta. A fórumra minden szegedi polgárt meghívtunk: plakátok, és a sajtó útján. A rendezvényen pl. nem csak reformkommunisták vettek részt és

szóltak fel, hanem a városi MSZMP-bizottság titkára is. Eltek a meghívással néhányan a városi tanács tagjai, és a tanácsapparátus dolgozói közül is. Ez utóbbit hangsúlyozni azért szükséges, mert azt jelenti, hogy Dékány Géznak (és Csonka Istvánnak) ha nem is jöttek el, mégis módjukban lett volna pontosan tájékozódni az ott elhangzottakról. Erre egyébként bárkinek módja van, mert az est folyamán hangfelvétel készült, melyet készséggel bocsátunk az érdeklődők rendelkezésére.

A Fialat Demokraták Szövetsége és a Szabad Demokraták Szövetsége szegedi szervezetei

Vélemény az önkormányzatról a tények alapján

„Mondjanak le a szegedi tanács-tagok!” címmel tudósított kedden a Délmagyarország a Fidesz és az SZDSZ várospolitikai fórumáról. A cikk megemlíti, hogy „nem aratott túl nagy sikert Oláh Miklós, a városi MSZMP-titkár”. A pontos tájékoztatás érdekében szükségesnek látom tisztázni, hogy milyen kijelentés nem aratott sikert, illetve mit vitattak a legelősebben az ellenzéki fórumon résztvevők.

Nem aratott sikert az a véleményem, hogy a szegedi tanács-tagok többsége alkalmas, felkészült és élvezeti választói bizalmat. Felsorolom, hogy biztos vagyok benne: dr. Tóth Károly szakértelmet, bátor problémamegoldást mindenki ismeri. Ugyanígy szakértő dr. Tényi Mária az egészségügyi kérdésekben, Király Levente a művészetben, dr. Bartha István az igazgatási, dr. Mészáros Rezsőné az oktatási, Mészáros Tiborné a pénzügyi kérdésekben. Bízunk Tápi lakói Márton Györgyben, a szöregiek Tóth Csabában, a ságváritelepiek Király Dezsőben, a dorozsmaiak Mihályfy Bélában, az alsóvárosiak Volenszki Imrénében. Említettem, hogy a sort tovább folytathatnám, ezért nem indokolt az egész tanács elmarasztalása. Azokkal szemben kell együtt lépni, akik nem méltóak a tanácstagságra. A morális tisztulás híve az MSZMP is, amit a pártbizottság személyi kérdésekben hozott állásfoglalása is bizonyított.

A fenti tényeket cáfolni nem tudták, viszont elszabadult a pokol a következő kijelentésemmel: a régi városi törvényhatóságot az emberek ugyanígy szídták, mint a mostani tanácsot, különösen a virilisek miatt. Ez utóbbi félmondat lemaradt a tudósításból, ami azért is sajnálatos, mert a hangos nemtetszés ekkor robbant ki. Volt, aki azonnal felállt — félbeszakítva mondanivalóját — és azt állította, hogy nem mondok igazat, mert mindenkit szabadon választottak a helyi törvényhatóságba. Szerencsére mások — az SZDSZ felkészült vezetői közül is — elismerték, hogy létezik a virilizmus intézménye.

Az eset arra is figyelmeztet, hogy szeretett városunk múltjáról nincs mindenkinek kellő ismerete. Mi is a virilizmus? Az idegen szavak szótára, szerint „olyan választási rendszer, amely biztosítja, hogy a közigazgatási önkormányzati képviselő-testület tagjainak jelentős része a virilisták, a legvágyosabbak közül kerüljön ki”.

Szegeden hogyan működött ez a rendszer? A város leg-

felsőbb önkormányzati szerve a törvényhatósági bizottság volt, amelynek egy időben 320 tagja volt. A tagok fele a legtöbb adót fizetők közül került ki. A városi adóhivatal minden évben összeállította és nyilvánosságra hozta a legtöbb adót fizetők listáját, ami 500 főre terjedt ki. A diplomások adója duplán számított. Ez az 500 polgár választott saját köréből — rendszerint sorra kerülésük rendjében — 160-at testületi tagnak. Ezzel döntő befolyásuk volt mind a tisztségviselők választására, mind a városfejlesztésre.

A testület másik felének megválasztására is nagy hatása volt a viriliseknek, valamint az egyháznak is. A törvényhatósági bizottság választott tagjai közül 22 nagyiparos, 18 nagykereskedő, 4 bankár volt 1939-ben. A gazdálkodók és földbérletk száma 41 volt (megjegyzem, hogy harminc kilométeres tanyavilág tartozott a városhoz, a mai balástyai és mórakalmi is!). A mainál nagyobb létszámú kisiparosság közül 20-an kerültek be, amit lényegesen meghaladott a 36 városi és állami tisztviselő száma (ezek egy része hivatalánál fogva lett tagja a testületnek). Az értelmiségiek közül 14 orvos és ügyvéd szerepelt, míg a papok száma ekkor 11 volt. Az összesen 6 szociáldemokrata (4 munkás és 2 értelmiségi) volt az ellenzék között.

A fenti adatok is bizonyítják, hogy joggal bírálták — többek között a Délmagyarország hasábjain is — a viriliszisztémát, amelynek ma is vannak védelmezői. Ervük a régi: azok döntsének az adóból befizetett pénz sorsáról, akik a legtöbbet fizetik. Ezzel természetesen az MSZMP nem érthet egyet.

A rendezvény kapcsán még egy megjegyzés: maga a tény, hogy az ellenzéki fórumon szót kapott az MSZMP képviselője, feltétlen pozitívum minősíthető. Ez a kulturált politizálás az érvek ütköztetésének része kell, hogy legyen a jövőben is. Ezért is sajnáljuk, hogy városunkban a kétoldali tárgyalások megszakadtak, de igyekszünk kihasználni minden lehetőséget az együttes politizálásra.

A mostani rendezvényen is hangzottattam, hogy nem indokolt a tanács összes tagja lemondását követelni, alkalmasságát, emberi tisztességét megkérdőjelezni. Testületi álláspontja az MSZMP-nek, hogy mindig partner lesz a konkrét ügyek kivizsgálása kezdeményezésében, a morális tisztulás folytatásában.

Oláh Miklós